

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 8CoP/113/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7220208601
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 07. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Agnesa Hricová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2022:7220208601.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Agnesy Hricovej a členov senátu JUDr. Moniky Gécióvej, PhD. a Mgr. Miloša Greguša vo veci starostlivosti súdu o maloletého A. B. nar. X.X.XXXX zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Košice dieťaťa rodičov: otca C. D. nar. XX.X.XXXX prihláseného k trvalému pobytu v B. A. E. XXX prechodne bývajúceho v F. na ulici G. H. E. XXX/XX a matky I. B. nar. XX.X.XXXX bývajúcej v H. B. J. K. E. X v konaní o návrhu otca na zníženie výživného o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Košice II. č. k. 17P/88/2020-82 zo dňa 11.11.2020 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

o d ô v o d n e n i e :

Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom zamietol návrh otca zo dňa 21.8.2020 na zníženie výživného, ktorý podal z dôvodu, že od marca 2020 i dôsledkom pandémie v súvislosti s ochorením COVID-19 nedokáže vykonávať ani sezónne práce a jeho príjmy výrazne poklesli. Nedokáže uhrádzať výživné v sume 180 Eur mesačne a aj každé 2 týždne cestovať za synom v snahe udržiavať s ním kontakt. Voči Sociálnej poisťovni mal k 9.8.2020 dlh 1.119,60 Eur, voči Všeobecnej zdravotnej poisťovni 1.467,04 Eur. Vzhľadom k svojmu postihnutiu potrebuje výmenu očnej protézy, avšak s poukazom na dlh vo všeobecnej zdravotnej poisťovni si musí celú očnú protézu uhradiť sám v sume 150 Eur. Nedokáže uhrádzať ani svoje základné potreby. Navrhol zníženie výživného zo sumy 180 Eur na sumu 80 Eur mesačne.

Súd prvej inštancie zamietnutie návrhu odôvodnil tým, že výživné na maloletého bolo určené rozsudkom Okresného súdu Košice II sp. zn. 19P/142/2017 zo dňa 17.5.2019 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č.k. 8CoP/273/2019-571 zo dňa 26.2.2020 v sume 180 Eur mesačne. Zistil, že pomery na strane otca sa žiadnym spôsobom od poslednej úpravy nezmenili. V tom čase bol taktiež nezamestnaný, v evidencii uchádzačov o zamestnanie nebol vedený, z tejto bol vyradený pre nespoluprácu. Pracoval formou tzv. fušiek vykonávaním sezónnych prác v stavebníctve. Takouto činnosťou si zabezpečuje príjem i v súčasnej dobe, pričom poukazoval na to, že tento sa znížil. Nakoľko otec nebol oficiálne zamestnaný, výšku jeho príjmu nebolo možné preukázať. Bol zadlžený, dlhy mal z dôvodu neplatenia odvodov aj voči zdravotnej poisťovni a sociálnej poisťovni, pričom mal vedomosť o tom, že pokiaľ by bol vedený v evidencii uchádzačov o zamestnanie, tieto by nebol povinný uhrádzať. Sám na pojednávaní uznal svoje nezodpovedné správanie. Súd prvej inštancie mal preukázané, že aktuálne výdavky otca boli porovnateľné s jeho výdavkami v čase poslednej úpravy výživného. Ohľadom výdavkov spojených so zakúpaním očného implantátu súd prvej inštancie uviedol, že ide o nepravdivé výdavky, ktoré existovali i v čase posledného rozhodovania, nakoľko úraz oka otec utrpel ešte v detstve. Z návrhu otca vyplynulo, že tieto by nemusel uhrádzať v plnej výške, pokiaľ by nemal dlh v zdravotnej poisťovni.

Z uvedených dôvodov nepovažoval za potrebné vykonať dokazovanie na preukázanie výšky ceny implantátu. Konštatoval, že otec je v úplne rovnakej situácii, neuviedol ani nepreukázal žiadne okolnosti, ktoré by opodstatňovali záver, že došlo k takej zmene pomerov, v dôsledku ktorej by bolo možné zmeniť rozhodnutie súdu o výške výživného a výživné znížiť. Zistil, že k podstatnej zmene pomerov nedošlo ani na strane matky dieťaťa. Jej príjem a výdavky sú porovnateľné ako v čase posledného rozhodovania. V súčasnej dobe nie je vlastníčkou motorového vozidla. Zmenu pomerov mal preukázanú na strane maloletého dieťaťa tým, že nastúpil do 1. ročníka základnej školy, v súvislosti s čím vznikli výdavky spojené so zabezpečením školských potrieb a pomôcok. Maloletý mal naďalej diagnostikovanú histamínovú intoleranciu, v dôsledku čoho mal zvýšené výdavky spojené so zabezpečením stravy a zakupovaním liekov. Navyše u maloletého bol zistený výrazný pokles oboch klenieb chodidiel, s čím je spojený vznik výdavkov na zakupovanie špeciálnych vložiek do topánok a ortopedickej obuvi. Súd prvej inštancie uviedol, že otec je povinný vyvíjať snahu na úpravu svojich pomerov tak, aby bol schopný riadne si plniť vyživovaciu povinnosť voči maloletému, čo nemôže byť na ťarchu dieťaťa. Na jednej strane tvrdí, že mal snahu riadne sa zamestnať (čo žiadnym spôsobom nepreukázal) a na strane druhej uvádza, že svoje výdavky dokázal pokryť príjmom dosahovaným z vykonávania sezónnych prác a i z uvedeného dôvodu nepodal žiadosť o zaradenie do evidencie nezamestnaných. Je zadĺžený, doposiaľ však návrh na oddĺženie nepodal a jeho podanie iba zvažuje. Určené výživné riadne neuhrádza, na výživnom má dlh. V konaní tamojšieho súdu vedeného pod sp. zn. 3T/36/2020 bol uznaný vinným zo spáchania prečinu zanedbania povinnej výživy s uložením trestu a povinnosti uhradiť zameškané výživné v sume 6.008 Eur. Rozhodnutie v čase vyhlásenia rozsudku nebolo právoplatné. Kolízny opatrovník rovnako neodporučil návrhu vyhovieť. O trovách konania rozhodol podľa ust. § 52 CMP.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie otec s tým, že v čase dokazovania nemal dostatočné dôkazy na preukázanie jeho návrhu. Uviedol, že v odvolaní dopĺňa dôkazy, ktoré iba verbálne podal na pojednávaní. V návrhu uviedol, že od marca 2020 sa jeho finančná situácia výrazne zmenila, toto tvrdenie podkladá svojim čestným prehlásením. Od novembra 2020 zostal v úplnej hmotnej núdzi, pričom predkladá potvrdenie, že sa od tohto obdobia zaevidoval na Úrade práce v Topoľčanoch. Bol nútený zmeniť prechodné bydlisko, pričom musel zložiť depozit a na následných mesačných platiach sa dohodnúť. Požiadal o dávku v hmotnej núdzi ako aj o príspevok na bývanie, o ktorých však ešte nebolo rozhodnuté. Navrhol, aby odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že ho zaviazže prispievať na výživu mal. A. takou sumou, ktorá výrazne neohrozí jeho nutné potreby a zoberie do úvahy aj jeho podstatnú zmenu finančného príjmu.

Matka vo vyjadrení k odvolaniu otca nesúhlasila so znížením výživného na mal. A.. Uviedla, že otec si svoju vyživovaciu povinnosť riadne neplní, ku dňu vyjadrenia mal dlh na výživnom v sume 4.578 Eur. Viackrát sa mal vyjadriť, že dlžnú sumu nezaplatí. Zdôraznila, že po nástupe mal. A. do 1. ročníka základnej školy sa zvýšili jeho náklady približne na 240 Eur, pričom otec na ne neprispel ani jedným centom. Nie je ochotný jej pomôcť v ničom. Dňa 21.2.2020 podala exekučný návrh a dňa 8.6.2020 podala aj trestné oznámenie na otca. Zdôraznila, že na jeho strane neexistujú žiadne prekážky v tom, aby sa riadne zamestnal. Namietala aj tú skutočnosť, že svoje dedičstvo prepísal darovacou zmluvou na sestru a tým obišiel právoplatných dedičov, t.j. svojich synov. So znížením výživného nesúhlasí, sama má čo robiť, aby všetko utiahla a je to veľmi náročné.

Otec vo vyjadrení k vyjadreniu matky uviedol, že je klamný a zavádzajúce v každom bode. Nikdy sa nevyjadril, že jej späťné výživné nechce vyplatiť, ale nemá ho z čoho vyplatiť. Má záujem sa podieľať na výchove a potrebách maloletého, ale ona sa snaží ho od neho oddeľovať a manipuluje ho proti nemu. Kúpil mu mobilný telefón, aby mohol nerušene s ním komunikovať, no matka mu ho vzala a umožňuje telefonáty iba spôsobom, že pri ňom stojí, má hlasitý odposluch a zasahuje im do komunikácie. Jediné informácie o maloletom dostáva od matky raz za mesiac písomne poštou, ktorú priložil k vyjadreniu. Poprel, že by prepísal svoje dedičstvo. Uviedol, že žiadna darovacia zmluva neexistuje. Podľa jeho názoru, práve matka je príčinou, prečo jeho zomrelá mama ho vydedila, nakoľko matka pri štvorročnom pobyte u neho rok nepracovala a celý čas strávila v miestnom pohostinstve. Aj keď si prácu našla, jej každodenná cesta po práci viedla do pohostinstva, domov prišla až po záverečnej. Jeho zomrelá matka ochraňovala majetok práve pred matkou maloletého, ktorá by ho prepila, ako prepila aj svoj majetok. Od

r. 2017 poukazuje na dôvody, prečo ju opustil a snažil sa tak vytvoriť pre maloletého lepšie prostredie na bývanie. Bol však od neho odstavený. Zopakoval, že nechce ohroziť životné potreby mal. A..

Matka vo vyjadrení k vyjadreniu otca uviedla, že tento veľmi rýchlo zabúda na to, ako jej povedal, že má zabudnúť na dlžné výživné a že nič nedostane. Keď mu pred nástupom do školy povedala, koľko vecí treba synovi na pomôcky a oblečenie kúpiť odpovedal, že on posiela peniaze tak sa má starať. Poukázala na to, že maloletý má 6 rokov a deti v jeho veku bežne nemávajú mobilné telefóny. Taktiež by ju zaujímalo odkiaľ zobral otec nový mobilný telefón v cene 100 Eur, pričom na výživné nemá. Poprela, že by stála nad mal. A., keď telefonuje s otcom. Namietala, že otec mu telefonuje večer, keď už maloletý je v posteli, prípadne večeria. Cez deň mu nezavolá. Nie je ani pravdou, že sa ho snaží vymazať zo života maloletého. Otec si však vzťah so synom dvoma telefonátmi za mesiac nevypestuje. Potvrdila, že keď bývala u jeho rodičov, tak rok nepracovala, ale robotu si stále našla. Nie je pravdou, že by po práci vyesedávala v pohostinstve, chodila riadne domov. Naproti tomu on chodil hrať do mesta na automatoch, pretože je gambler. Keď mali jeho rodičia obchod s potravinami, celé tržby poprehrával na automatoch, k čomu sa aj priznal. Zdôraznila, že o maloletého sa stará najlepšie ako vie, snaží sa, aby mu nič nechýbalo, aby mal všetko čo potrebuje. Zdôraznila, že otcovi ku dňu 30.4.2021 narástol dlh na výživnom na sumu 6.388 Eur.

Konania vo veciach starostlivosti súdu o maloletých sa prejednávajú a rozhodujú podľa zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (CMP).

Podľa § 2 ods. 1 CMP, na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku (CSP), ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 121 CMP, rozsudky o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a výžive maloletých a o priznaní, obmedzení alebo o pozbavení rodičovských práv a povinností alebo o pozastavení ich výkonu možno zmeniť alebo zrušiť aj bez návrhu, ak sa zmenia pomery.

Podľa § 62 ods. 1 Zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Podľa ods. 2 citovaného ustanovenia obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Podľa ods. 4 citovaného ustanovenia, pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť. Podľa ods. 5 citovaného ustanovenia výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

Podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine, dohody a súdne rozhodnutie o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh. Podľa ods. 3 citovaného ustanovenia pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov.

Podľa § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Podľa § 387 ods. 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie aj s konaním, ktoré mu predchádzalo podľa § 65, § 66 CMP bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP v spojení s § 219 ods. 3 CSP a dospel k záveru, že súd prvej inštancie dostatočne zistil skutočný stav, posúdil ho podľa správnych ustanovení Zákona o rodine, v súlade s § 191 ods. 1 CSP vyhodnotil dôkazy, pričom starostlivo prihliadal na všetko, čo vyšlo v konaní najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci konania a správne rozhodol o zamietnutí návrhu na zníženie výživného od otca pre mal. A.. Konajúci súd sa vysporiadal s námietkami otca uplatnenými v odvolaní, ktoré tvorili jeho obranu už v priebehu konania na súde prvej inštancie a ani v priebehu odvolacieho konania neuviedol žiadne relevantné skutočnosti majúce za následok iné rozhodnutie o výživnom. Súd prvej inštancie vzhľadom na predmet konania, ktorým je zmena rozhodnutia o výživnom správne porovnával pomery v čase predchádzajúceho rozhodnutia o výživnom 2/2020 s pomermi existujúcimi v čase jeho aktuálneho rozhodovania o návrhu otca na zníženie výživného 11/2020 v súlade s § 78 ods. 1 Zákona o rodine a nepochybil, ak ustálil, že otec žiadnu podstatnú zmenu pomerov za uvedené obdobie nepreukázal. Taktiež zistil, že sa nezmenili pomery ani u matky. K zvýšeniu výdavkov nastalo u mal. A., ktorý nastúpil do 1. ročníka ZŠ, v súvislosti s čím vznikli výdavky spojené so zabezpečením školských potrieb a pomôcok. Úvahy súdu prvej inštancie týkajúce sa posúdenia zmien pomerov, ktoré nastali u účastníkov konania od predchádzajúceho rozhodnutia súdu o výživnom nie sú svojvoľné, ale vychádzajú z ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. To, že rozhodnutie súdu a úvahy, ktorými sa riadil pri jeho vydaní, nie sú v súlade s predstavami otca, nečinia rozsudok nesprávnym, nezákonným či neodôvodneným. Odvolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že vyživovacia povinnosť rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, z čoho vyplýva, že každý rodič je povinný usmerňovať svoje pracovné a životné aktivity tak, aby plnenie vyživovacej povinnosti k dieťaťu nebolo ohrozené. Ohľadne povinnosti rodičov prispievať na výživu svojich detí je potrebné prihliadnuť aj na to, že žiaden účinný zákon v Slovenskej republike nezakotvuje povinnosť pracovať. Nezakotvuje ani právo, resp. povinnosť pracovať v odbore, v ktorom je osoba vyučená. Zákon o rodine však výslovne zakotvuje povinnosť rodiča živiť svoje dieťa (§ 62 ods. 1), takže nemôže obstať argumentácia, podľa ktorej ak rodič nepracuje, pretože sa nevie umiestniť na trhu práce vo svojom odbore alebo na pozícii adekvátnej svojim predstavám, nie je schopný plniť svoju vyživovaciu povinnosť buď vôbec alebo v doterajšej miere. Pre určenie výšky vyživovacej povinnosti nie je vôbec smerodajné, koľko si rodič pracou (podnikaním alebo inou zárobkovou činnosťou) zarobí, alebo či vôbec pracuje. Oveľa väčšiu výpovednú hodnotu má zistenie jeho potenciálnej životnej úrovne. Je potrebné zdôrazniť, že potenciálny príjem nie je to, čo povinný skutočne zarobí, ale to, čo objektívne je možné aby zarobil s ohľadom na svoj vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, odbornosť, nadanie, vedomosti, zručnosti, pracovné skúsenosti a tiež situáciu na trhu práce. Odvolací súd poukazuje aj na to, že otec sa môže bez obmedzenia uchádzať o zamestnanie aj v inom regióne. V tejto veci otec nepredložil žiaden dôkaz objektívne preukazujúci, že má problém pracovať, zamestnať sa, čo by malo podstatný vplyv na jeho potenciálne schopnosti plniť si svoju vyživovaciu povinnosť v rozsahu primeranom veku a potrebám maloletého. Ako sám uviedol, brigádami si vedel zarobiť od 600 do 700 Eur mesačne, počas pandémie od 300 do 400 Eur. Ak by sa zamestnal za len minimálnu mzdu, dosahoval by vyšší príjem. Žiaden dôkaz o hľadaní si zamestnania však nepreukázal. Zaevidovanie sa na Úrade práce, nie je dôkazom o aktívnom hľadaní si práce.

Odvolací súd tiež poukazuje aj na § 62 ods. 2 Zák. o rodine, podľa ktorého potreby rodiča môžu byť uspokojené až následne, keď si rodič splní svoju vyživovaciu povinnosť a prispeje v primeranej miere na potreby svojho dieťaťa. Každý rodič má totiž povinnosť v prvom rade zabezpečiť výživu svojho dieťaťa a až následne má právo využiť zostávajúce finančné prostriedky na uspokojenie svojich vlastných potrieb. Odvolací súd konštatuje, že výživné v sume 180 Eur mesačne (6 Eur denne) pre maloletého zohľadňuje iba minimálnu časť jeho nevyhnutných potrieb a je nepochybné, že práve matka dopĺňa zdroj jeho výživy na hranicu prospešnú a nevyhnutnú pre jeho všestranný rozvoj. Znížením výživného v zmysle návrhu otca na 80 Eur mesačne (2,66 Eur denne) by sa neúmerne presunula zodpovednosť za prospešný vývoj maloletého na matku.

Pretože súd prvej inštancie správne a zákonne vo veci rozhodol, odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil a podľa ods. 2 tohto ustanovenia sa v celom rozsahu stotožnil s jeho odôvodnením.

Rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 vety druhej CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 a nasl. CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Uvedená povinnosť neplatí, ak je dovolateľ fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).